

Vaasan hallinto-oikeus

Päätös

Antopäivä
14.02.2020

Päätösnumero
20/0021/2

Diaarinumero
01392/18/2299

Kurikan kaupunki

Saap./läh. 17.2.2020

Jättänyt

Postiluettelo ☐ Diaari ☒

Dnro 514/2018/265/510

Jälj. päätöksestä

- siv. lkm

Päätös julkaistaan yf. tied. verkossa
17.2.2020

Asia

Kunnallisvalitus

Muutoksenhakija

Säntin koulun vanhempainyhdistys ry:n puolesta Taija Latvala, Kurikka

Päätös, johon on haettu muutosta

Viranomainen

Kurikan kaupunginvaltuusto

Päivämäärä

8.10.2018 § 60

Kurikan kaupunginvaltuusto on päättänyt, että Säntin koulu lakkautetaan 1.8.2021 alkaen. Oppilaille osoitetaan lähikouluksi Miedon koulu, muu maantieteellisesti lähin koulu tai mahdollisuus valita Kurikan keskustan alueelle mahdollisesti rakennettava uusi koulu.

Mikäli koulun tilat aiheuttavat oppilaille ja henkilökunnalle tutkitusti välittömän vaaran, tulee aloittaa tilanteen edellyttämät toimenpiteet oppilaiden ja henkilökunnan siirtämiseksi väistötiloihin riippumatta valtuuston päätöksestä lakkauttaa koulu 1.8.2021.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Latvala on vaatinut kaupunginvaltuuston päätöksen kumoamista ja täytäntöönpanon kieltämistä.

Kaupunginvaltuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä eikä asian valmistelussa ole noudatettu hallintolain 41 §:ää.

Kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 10.9.2018 kouluverkko-työryhmän ja sivistyslautakunnan esityksestä poiketen, että Säntin koulua ei lakkauteta. Kokouksessaan 24.9.2018 kaupunginhallitus on päättänyt viedä Säntin koulua koskevan päätöksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.10.2018 asiaa ei ole ehdotettu otettavan käsiteltäväksi. Valtuuston kokoukseen tiedoksi tuodusta asiasta kuitenkin on päätetty valtuu-

Osoite
Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin
02956 42611

Telekopio
02956 42760

Sähköposti
vaasa.hao@oikeus.fi

tettu Aku Aution tekemän ehdotuksen pohjalta ilman asianmukaista valmistelua ja pohjaesitystä.

Valtuutettu Aku Autio on toiminut kouluverkkotyöryhmän puheenjohtajana, joten häneltä ei ole ollut hyvän hallintotavan mukaista esittää valmistelematonta asiaa valtuuston käsiteltäväksi ja päätettäväksi.

Kaupunginvaltuuston päätöksenteko ei ole perustunut tietoon tai tosiasioihin. Säntin koulu on päätetty sulkea, koska aiemmin kokouksessa oli päätetty jo kahden muun koulun lakkauttamisesta. Osa valtuutetuista on todennut, että lakkautuspäätös perustuu siihen, että on tasapuolista muita lakkautettuja kouluja kohtaan, että myös Säntin koulu lakkautetaan.

Tietojen saaminen kouluverkkoasiassa on ollut erittäin vaikeaa. Kouluverkkoselvityksen yhteydessä on korostettu, että kouluja ei olla lakkauttamassa. Kouluverkkoselvityksen kyselyn tulokset osittain ja osa kiinteistökatselmuksen tuloksista on ollut Kurikan kaupungin verkkosivuilla nähtävillä kuulemistilaisuuden jälkeen. Kouluverkkoselvityksen tulokset kokonaisuudessaan on julkaistu kaupungin verkkosivuilla 3.10.2018. Samaan aikaan myös kaupunginvaltuuston jäsenet ovat saaneet kouluverkkoselvityksen materiaalin.

Säntin koulun oppilaiden huoltajien kuuleminen on ollut puutteellista. Kurikan kaupunki järjesti Kurikan yhteiskoululla 17.4.2018 yhden tilaisuuden, jossa esiteltiin koko Kurikan kaupungissa toteutettua kouluverkkoselvitystä pinta-puolisesti kyselytutkimuksen osalta sekä muutamien koulujen kuntokartoituksia ja korjauskustannuksia. Tässä vaiheessa kouluverkkoselvitys ei ollut kokonaisuudessaan vielä valmis.

Päätöksenteon perusteena ollut kouluverkkoselvitys sisältää lukuisia puutteita ja virheellistä tietoa. Selvityksessä kouluverkkotyöryhmä on todennut, että Säntin koulun hirsirunko on vioittunut. Väite esitettiin myös kuulemistilaisuudessa. Tekninen lautakunta on asian tutkinut ja todennut hirsirungon terveeksi. Tätä tietoa ei ole kouluverkkoselvityksen materiaaliin korjattu.

Säntin koulun korjauskustannukset on laskettu ylimalkaisesti ja huolimattomasti. Investointilaskelma sisältää muun muassa ilmanvaihtolaitteiston, jollaista ei vanhaan hirsirunkoiseen tule asentaa. Vanhemmat ovat tehneet vertaillevan kuntokartoituksen, jossa on todettu koulun kunnostuskustannusten olevan 3/5 kouluverkkoselvityksen kustannusarviosta. Tämä on jätetty huomioimatta päätöstä tehtäessä.

Oppilasennusteet on esitetty kouluverkkoselvityksessä harhaanjohtavasti laskeviksi. Oppilasennusteet ulottuvat vuosille 2024-2025 ja 2025-2026. Selvityksessä on jätetty kertomatta, että kyseisten vuosien ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaat eivät ole edes vielä syntyneet. Tämän vuoksi Säntin koulun oppilasennuste on selvityksessä tulkittu laskevaksi ja koulun lakkautus perustelluksi.

Kouluverkkoselvityksessä lapsille suunnatut kysymykset ovat erittäin johdattelevia ja tarkoitushakuisia. Tutkimuksen laadullisen osion sanallisista vastauksista ei ole laadittu, tai ainakaan julkaista, analyysia. Selvityksessä ei ole tuotu esiin, että Säntin koulu on ollut edelläkävijä uusien oppimisympäristöjen ja opetussuunnitelman toteuttamisessa. Säntin koulussa on oppilaille turvallinen ympäristö opiskella, koululla on oma kenttä, jääkiekkokaukalo, liikuntasali

sekä talvisin pihasta lähtevä hiihtolatu.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Kurikan kaupunginhallitus on kaupunginvaltuuston puolesta antamassaan lausunnossa esittänyt valituksen hylkäämistä.

Kaupunginvaltuusto ei ole päätöksiä tehdessään sidottu pohjaesitykseen, vaan sillä on mahdollisuus päättää pohjaesityksestä poikkeavallakin tavalla. Asia on ratkaistu kannatetun muutosesityksen jälkeen äänestämällä. Äänestyksen lopputuloksena kaupunginvaltuusto on päättänyt lakkauttaa Säntin koulun.

Asia on kattavasti valmisteltu. Sitä on käsitelty työryhmätyöskentelyn lisäksi sivistyslautakunnassa 13.6.2018 § 69, kaupunginhallituksessa 10.9.2018 § 181 ja 24.9.2018 § 206 ja lopuksi kaupunginvaltuustossa 28.1.2019 § 60. Kaupunginvaltuusto on pitänyt valmistelua riittävänä, koska se on ottanut asian ratkaistavakseen sitä palauttamatta.

Kaikkia lakkautettavaksi esitettyjä kouluja on arvioitu samalla tavalla yhdenmukaisten kriteerien pohjalta.

Kaupungin verkkosivujen kautta on ollut 24.4.–14.5.2018 mahdollisuus antaa palautetta kouluverkkoratkaisun valmisteluun. Palautetta pyydettyäessä on annettu tieto, että kouluverkon laajuuden tarkastelu on osa valmistelua.

Asiassa on varattu vaikuttamismahdollisuudet hallintolain 41 §:ssä mainitulla tavalla. Kuntalaisille on annettu mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä varattu mahdollisuus lausua mielipide asiasta. Kuulemistilaisuuksia on järjestetty 16.4.2018, 17.4.2018 ja 19.4.2018. Valmisteluun liittyvää oheismateriaalia on julkaistu laajasti kuntalaisten tiedonsaanti-intressin turvaamiseksi, vaikka keskeisimmät perustelut on asian esittelytekstiin koottu.

Kouluverkkoselvityksessä ei ole merkittäviä puutteita tai virheitä. Hirsirungon korjaustarpeella ei ole ratkaisevaa merkitystä korjauskustannuksia arvioitaessa. Vuonna 1927 valmistuneen ja vuonna 1977 kunnostetun koulun korjaustarve on joka tapauksessa laaja.

Oppilasennusteet on laadittu vakiintuneella tavalla ja yhdenmukaisesti. Oppilasennusteet laaditaan suoraan väestötiedoista eli tietyllä lähikoulualueella asuvista tulevista oppilaista. Ennusteissa ei voida huomioida, että jotkut oppilaat anovat myös toissijaiseen kouluun eli eivät aloitakaan koulunkäyntiään omassa lähikoulussa. Positiivisimmassakin oppilasennusteessa koulun oppilasmäärä jää edelleen pieneksi.

Latvala on antanut kaupunginhallituksen lausunnon johdosta vastineen.

Kurikan kaupungin sivistysjohtaja on toimittanut lisäselvitystä.

Lisäselvitys on annettu tiedoksi *Latvalalle*.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki valitusta Säntin koulun vanhempainyhdistys ry:n nimissä tehtynä. Hallinto-oikeus katsoo, että muutoksenhakijana valituksessa on Taija Latvala.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja vaatimuksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Yhdistyslain 36 §:n mukaan yhdistyksen hallituksen puheenjohtajalla on oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi, jollei tätä oikeutta ole rajoitettu saman pykälän 3 momentissa tarkoitetuin tavoin. Yhdistyksen säännöissä voidaan määrätä, että oikeus yhdistyksen nimen kirjoittamiseen on lisäksi yhdellä tai useammalla hallituksen jäsenellä, asemansa perusteella muulla henkilöllä tai henkilöllä, jolla on siihen hallituksen erikseen antama henkilökohtainen oikeus. Oikeutta yhdistyksen nimen kirjoittamiseen voidaan säännöissä rajoittaa niin, että kahdella tai useammalla henkilöllä on vain yhdessä oikeus kirjoittaa yhdistyksen nimi. Muuta rajoitusta ei saa merkitä yhdistysrekisteriin. Yhdistyslain 48 ja 52 §:ien mukaan yhdistysrekisteriin on ilmoitettava yhdistyksen nimenkirjoittajan henkilötiedot tai niiden muutos.

Hallinto-oikeuden yhdistysrekisteristä saaman selvityksen perusteella Säntin koulun vanhempainyhdistys ry:n nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdessä tai jompikumpi heistä yhdessä sihteerin, rahastonhoitajan tai hallituksen siihen määräämän muun toimihenkilön kanssa. Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajalle ei ole yksin tällaista oikeutta.

Näin ollen hallinto-oikeus jättää tutkimatta valituksen Säntin koulun vanhempainyhdistys ry:n nimissä tehtynä.

Valitus voidaan kuitenkin tutkia valituksen allekirjoittaneen Taija Latvalan kunnan jäsenenä tekemänä valituksena.

2. Pääasia

Asian käsittelyjärjestys ja valmistelu

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnanhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat.

Kuntalain 95 §:n 1 momentin mukaan valtuusto voi käsitellä asian, joka on mainittu kokouskutsussa ja joka on valmisteltu 93 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Kuntalain 95 §:n 1 momentissa asian käsittelyllä tarkoitetaan myös mahdollisuutta asian ratkaisemiseen. Jos valtuusto säännöksen mukaan voi ottaa asian käsiteltäväkseen, se voi tehdä asiassa myös päätöksen. Valtuustolle tiedoksi

tuotavat asiat ovat myös valtuuston esityslista-asioita, joiden käsittelyssä on samat menettelytavat kuin muissakin asioissa. Ne eroavat muista asioista lähinnä siinä, että kunnanhallituksen päätösehdotus on, että valtuusto merkitsee asian tiedoksi. Valtuuston esityslistalla olevista asioista on sallittava normaali keskustelu, ja muunlaisten päätösehdotustenkin tekeminen on mahdollista.

Kyseessä oleva asia on valmisteltu kaupunginhallituksessa, joka on myös tehnyt asiassa päätöksen, jonka se on antanut kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Kaupunginvaltuuston käsitellessä sille tiedoksi annettua kaupunginhallituksen päätöstä, asiassa on tehty keskustelun aikana pohjaesityksestä poikkeava kannatettu päätösehdotus, josta valtuusto on äänestänyt. Kaupunginvaltuusto on voinut päättää käsiteltävänä olevasta asiasta pohjaehdotuksesta poikkeavan päätösehdotuksen perusteella.

Asiasta päättäessään kaupunginvaltuuston toimivaltaan on kuulunut harkita päätöksenteon perusteeksi tarvitsemansa selvitykset ja niiden laajuus. Siten valtuuston toimivaltaan on kuulunut arvioida, pitääkö se asiassa suoritettua valmistelua sisällöllisesti riittävänä päätöksenteon pohjaksi vai palauttaako se asian kaupunginhallitukselle lisävalmistelua varten. Kaupunginvaltuusto on ottaessaan asian ratkaistavakseen pitänyt asian valmistelua riittävänä. Asiassa saadun selvityksen mukaan päätöksenteon perusteeksi ei ole esitetty sillä tavoin puutteellisia tai virheellisiä tietoja, että kaupunginvaltuuston päätöksen tämän johdosta olisi katsottava syntyneen virheellisessä järjestyksessä.

Kuuleminen

Hallintolain 11 §:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee.

Saman lain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Säntin koulun oppilaiden huoltajat eivät tässä asiassa ole hallintolain 11 §:n edellyttämällä tavalla asianosaisia, joita saman lain 34 §:n 1 momentin mukaan olisi ennen asian ratkaisemista tullut erikseen kuulla. Päätös ei siten ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä siitä syystä, ettei oppilaiden huoltajia ole kuultu hallintolain 34 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Vaikutusmahdollisuuksien varaaminen

Kuntalain (410/2015) 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan muun ohella edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa.

Kuntalain 29 §:n 1 momentin mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee

antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Saman pykälän 2 momentin mukaan asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Kysymyksessä oleva koulun lakkauttaminen on tuollainen asia.

Asiakirjoista ilmenee, että kouluverkkoa koskevien muutosten valmistelusta on tiedotettu monipuolisesti ja asiassa on järjestetty erilaisia keskustelutilaisuuksia kuntalaisille. Lisäksi asia on ollut esillä lehdistössä. Kuntalaisille on muun järjestetty kolme saman sisältöistä kuulemistilaisuutta 16.4.2018, 17.4.2018 ja 19.4.2018, joissa on esitelty kouluverkkoselvitystyötä ja jossa on ollut mahdollista keskustella asiasta. Tilaisuuksien jälkeen kuntalaisilla on ollut mahdollisuus esittää kouluverkkoratkaisuun liittyviä mielipiteitään ja kannanottoja kaupungin nettisivujen kautta 24.4.–14.5.2018 välisenä aikana. Kuriikan kaupungin on näin ollen katsottava laissa edellytetyllä tavalla tiedottaneen asiasta ja varanneen niille henkilöille, joiden työntekoon tai muihin oloihin asian ratkaisulla on huomattava vaikutus mahdollisuuden saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole siten syntynyt virheellisessä järjestyksessä siitä syystä, että kaupunki olisi menetellyt asiassa kuntalain 29 §:n tai hallintolain 41 §:n vastaisesti.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Yhdistyslaki 36 §, 48 § ja 52 §
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 mom
Kuntalaki 135 §

Päätöksestä ilmoittaminen

Tästä päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä Kun (01.20)

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki,
Jorma Niemitalo ja Jani Ruotsalainen. Asian on esitellyt Jani Ruotsalainen.

Riikka Mäki

Jorma Niemitalo

Jani Ruotsalainen

Toimituskirjan antaja:

Johanna Hakoranta

Johanna Hakoranta
ma. lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu

Taija Latvala, oikeudenkäyntimaksu 250 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Jäljennös maksutta

Kurikan kaupunginhallitus

JMH

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitusaika, joka on **30 päivää**, luetaan siitä päivästä, jona ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa. Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen tai sähköisen viestin saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot.

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiantipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet